

סמ:

כלל גדול פרק שביעי שבת

עין משפט
גר מצוה

ח א מ"י ס"ג הלכות
שבעות הלכה א'
ב מ"י ס"ד הלכות
תפוחות הלכה א'
ג ד מ"י ס"ה הלכות
שבת הלכה כג שפ"ט
ד מ"י ס"ז הלכות
ה מ"י ס"ח הלכות
ו מ"י ס"ט הלכות
ז מ"י ס"י הלכות

תורה אור השלם

ה' ושמרנו בני ישראל את
השבת ליעשות את השבת
לדורותיה בריה עולם
איש אמו ואביו תירא
ואת שבתו ישמורו אני ה'
אלהיכם ויקרא י"ג

רב נסים גאון

אמר אביי הבל מודים
בתוספתא שאין חייבין
חומש בדין עיקר דבר זה
הוא כתוב בתורה ויורא
(כג) ואיש כי יאלץ קדש
בשבתה ויחף המשיחה עליו
וכפי זה עור חיוב היתה
הוא כתוב בתורה (ויג)
המה בו כי יחללה, וכמה
שמיני כשכבת הכיורים
כפי החריטה והכיורים
חייבין עליהן מיתה חומש
ואי לא (ויחישו בברייתא)
בשבת זבחים ספר י"ב
אמר ר' יוחנן ויחייב
י"ג תפיש בין השוחט
בכניסו ובכפסת כרייתו
בכניסו בפרק א' אלו
שמן מיתה האוכל את
הטבל, וכן טמן שאכל
ממנו מיתה וזו שאכל
את התרומה, והתמצאו
בכילמוד בפרק מנחות (ט)
בפרק אלו תן הנטרפין.

רבינו הגנאל

קמ"ל דלא מתיבי כתיבי רבי יוחנן
ק"ל שישנו בלאו שבה
קמ"ל דלא לאו שבתה
שחיבין פלי מילקא בלבד
ואין בו כרת אינו חייב עליו
הטאה, וכו' אינו חייב טהא
אלא על בדי שחיבת חייב
כרת בשבתו חייב טהא,
ולחייב הכיבאן על הווא,
כשנתנו ונתפסין מילי דר'
יתמן ארזו היא שבת
ביטוי לשבעה אפר אי
יודע ששבתה זו אסורה
אבל אינו יודע אם חייבין
עליה קרבן אם לא, חייב:
דמי' ו' יוחנן דלא נלמב
היא, ואנא דאמר ר' יוחנן
מיה שבעין רבי ר' יוחנן
פליג עליה ונתפסו כותב,
חוב אפר ארזו חבל מודים,
והוא ד' יוחנן, ביה שאכל
חריבה שאן חייבין עליה
חומש עד שישנו (בלאן)
שה' מ"ט בין הרומה
יש בה מיתה שאמר ר' יוחנן
בו כי יחללה, אבל כרת
ליה בה עד שישנו בלאו
שה', וקמ"ל שנתה כרת
היא שנתה, וכל מני דלית
ליה כרת בעיני שנתה בלאו
שה', ואיג' הרומה עון
מיתה היא, שנתה דמיתה
אינה חשובה כשנתה דרבי,
אלא בעיני שנתה בלאו
שה', דרבי רבא רבא
דאבי ואמר לעולם מיתה
במקום כרת עומדת, ושם
ששאר מיתה אם שנתה
כרת אפי' שהיה בלאו
לר' יוחנן מבי ר' ר' ר' ר'
הכי נמי לענין חריבה
אם שנתה כרתה אפי'
שהיה בלאו מיתה חומש,
שחומש במקום קרבן הוא,
קמ"ל דאמר ר' יוחנן ר' יוחנן
ביטוי עד שישנו בלאו
שה', אבל שנתה קרבן לאו
שה', ולרבנן אוקמינה

הא מני מונבו היא. פירש בקונטרס אבל לרבנן דפליגי אמונבו לא
אשכחן שנתה שבעת ביטוי לשבעה וכפרי כרבי ישמעאל דלמר
בשבעות דלית חייב אלא על העמיד ללא והקשה ה"ר אליעזר לרבנו
שמאל דהא רבנן דמונבו רבי עקיבא ור"ע מתיבי כתיבי על לשבער
בשבעות (פ"ג) וכלשון אחר שפי'
בקונטרס מונב בשבעות] כפ"ג דף
א: דלמר בעא מיניה רבא מרד נחמן
אזיכו שנתה ביטוי לשבער אחר ליה
כגון דלמר יודע אני ששבעה זו
אסורה אבל איני יודע אם חייבין עליה
קרבן אם לא ופריך ליה כמאן כמונבו
ומשני אפילו תימא כרנן אפי' דכלל
המורה כולה לית להו שנתה כקרנן
כו' ומה שהקשה בקונטרס מאי
פשיטא הא קמ"ל אף על גב דבעלמא
והו' שנתה הכא לאו שנתה היא משום
דלמא שנתה שבעת ענין לאו פירכא
היא דלי משום הא איצטרך ליתני
כהדיא האדם ששבעה פרט לאנוס
אלא משמע דשנתה קרבן אלא
לאשמעין ששמה שנתה ומיהו קשה
דכלאו קן כרייתא הוה מני למיפך
לאבי ממתניתין דשבעות דמתיבי
ר"ע שבעת ביטוי לשבער ולא משכח
לה אלא אם כן הו' נבלו על כן
נראה פירושו רבנו שמאל שהשיב ור'
לרבנן דשנתה קרבן לאו שמה שנתה
משכח שנתה שבעת ביטוי לשבער
כגון שיעוד ששבעה זו אסורה אבל
אינו יודע אם זה לאו אכל סבור האדם
זה איכור עשה ומשני שפיר האדם
בשבעות שבעת ענין זה וכן מוכח בשבעות
(שס) דמהאדם ששבעה לא ממשע
אלא ככבוד שבעת שבעה ששכח
נשבע כגון תלמידי דרז דמר משכח
דכי שנתה רב כו' הלכך הא מני
מונבו הוא דלרבנן הוה ליה למימי
ואינו יודע אם חייבין עליה לאו והוא
דשבעות דבעא מיניה רבא מרד
נחמן פליגא דאדאני: עושה כר'
פרנסתו. אבל להלן יכול כל מה
שירצה רק ביום שמשמר דלי לאו הכי
לא יגיע לעולם לישנו והא דקאמר נמי
מינכר משום דלין זה איכר שנת כמה
שישנו והוא הלך אי נמי אפי' ביום
שמשמר הולך כמו שרואה והשאל לא
מינכר אלא בקידושא. הכן פור"ת:
אם

קמ"ל מתיבי "איהו" ששנתה שבעות ביטוי
לשבער שאם אמר יודע אני ששבעה זו
אסורה אבל איני יודע אם חייבין עליה קרבן
או לא חייב הא מני מונבו היא (לישנא
אחרינא מני אילימא מונבו פשיטא השתא
בכל התורה דלאו חידוש הוא אבר (ה) שנתה
קרבן שמה שנתה הכא דחידוש הוא לא כ"ש
אלא לאו רבנן היא ותיובתא דאבי תיובתא):
ואמר אביי הכל מודים בתרומה שאין
חייבין עליה חומש עד שישנו בלאו שבה
הכל מודים מאן רבי יוחנן פשיטא כי אמר
רבי יוחנן היכא דאיכא כרת היכא דליכא
כרת לא מהו דתימא מיתה במקום כרת
עומדת וכי שנגג במיתה נמי יוחייב קמ"ל
רבא אמר "במיתה במקום כרת עומדת
והחומש במקום קרבן קאי: אמר רב הונא
היה מהלך (בדרך או) במדבר ואינו יודע
אימתי שבת מונה ששה ימים ומשמר יום
אחד חייב ברב רב אומר משמר יום אחד
ומונה ששה במאי קמפילגי מר סבר
כברייתו של עולם ומר סבר כאדם הראשון
מתיבי היה מהלך בדרך ואינו יודע אימתי
שבת משמר יום אחד לשהה מאי לאו מונה
ששה ומשמר יום אחד לא משמר יום אחד
ומונה ששה אי הכי משמר יום אחד לשהה
משמר יום אחד ומונה ששה מיבעי ליה
ועוד תניא היה מהלך בדרך או במדבר
ואינו יודע אימתי שבת מונה ששה ומשמר
יום אחד תיובתא (ד' חייא) בר רב תיובתא
אמר רבא בכל יום ויום עושה לו כר'
פרנסתו (בר משהוא יומא) וההוא יומא
לימות ד' עיבדי מאתמול שתי פרנסות ודילמא
לא פרנסתו אפילו ההוא יומא וההוא יומא
במאי מינכר ליה בקידושא ואבדלתא אמר
רבא "אם היה מכיר" מקצת היום שיצא בו
עושה מלאכה כל היום כולו פשיטא מהו
דתימא כיון דשבת לא נפיק במעלי שבתא

שאל לפקוח נפש: בקדושא ואבדלתא. לזכרון בעלמא שיהא לו שם יום חלוק משאר ימים ולא
מקלה יום שילא בו. לא שזכר איהו יום שנתה היה אלא זכור שהיום יום שישני ליתא או רביעי ליתא או
ליתא עושה מלאכה כל יום ח' וכן לעולם ודאי זכור יום שילא בו וקיס ליה דשבעת לא ילא שהיה ציבור לא שנתה
כמעלי שבתא נמי לא נפיק. דלין דרך ללאה מפני כבוד השנתה ועל כן כל יום ח' וע' ליתא ליתא ליתא ליתא ליתא ליתא
מנה הני מיילי. שם מחלל בשבתות הרבה וחיוב אחת על כולן ויש מחללן וחיוב על כל שנתה: ליתא גרסין הא כילד ושמרו
בני ישראל את השבת שמירה אהם לכשפות הרבה ואם שנתה שמירה לכל שנתה ושפ"ט. דקרא קמא חדא שנת הוא
דחשיב משמע שאינו מקפיד אלא על האחת והכא כתיב את שנתה חלולה קפיד ולא מסרן אלא לתכניס להודיען מסכר
האי ששנת עיקר שנת דחדא שנתה היא והאי ששנתה חלולה קפיד עיקר שנתה דליכא לתכניס להודיען מסכר
ידיעה לתקן: איפכא מסכר. ושמרו בני ישראל את השבת שמירה אחת לשבתות הרבה: היודע שהוא שבת:
מוהיר אלא על שמירה אחת. ויין רב נחמן בר יצחק לא פליגי אלא במשמעותא מאי

מסורת הש"ס
(א) ששנת ס': ו"ג ששנת
(ב) ששנת ס': ו"ג ששנת
קרבן: (ג) רבי' ד"ה הא מני
ידי' י' גרסא הא מני
אילימא מונבו פשיטא
השתא כל התורה דלאו
חידוש הוא אמר ר' יוחנן:
(ד) רבי' ד"ה הא מני ימי
ששנת ס': ו"ג ששנת
ליתא דבעלמא שנתה אלא
נמי חריב שנתה: (ה) אמר
רבי מנחם סטיל להר"א
דלרבנן דשנתה:

הגהות הב"ח

(א) נמי אמר מונבו שנתה
קרבן: (ב) רבי' ד"ה הא מני
ידי' י' גרסא הא מני
אילימא מונבו פשיטא
השתא כל התורה דלאו
חידוש הוא אמר ר' יוחנן:
(ג) רבי' ד"ה הא מני ימי
ששנת ס': ו"ג ששנת
ליתא דבעלמא שנתה אלא
נמי חריב שנתה: (ד) אמר
רבי מנחם סטיל להר"א
דלרבנן דשנתה:

גליון הש"ס

נפרא יבא אבר שיהא
בפקוקי ברי' על גבי
רפי' ודמיתת:

רבינו הגנאל (הרשב"א)

לרא מתימא בשבעות
פירק ב' אפילו תימא רבנן
בשנתה קרבן. בשבעות
ביטוי מחייב, ועד אמר רב
פליגי רבנן עליה למונבו
אלא בעלמא. אבל בשבעות
ביטוי דהוא חידוש דלא
אשכחן פירק קאי בלאו,
בשנתה מייתי קרבן, והכא
בשבעות ביטוי פירק קאי
בלאו ושנתה מייתי קרבן
שנתה קרבן נמי חריב שנתה
וגמ' חטאת. אח דאמר רב
הוא היה מהלך במדבר
ואינו יודע כתיב שבת כר'
קמ"ל דברב דאמר חייב
בכל יום ששמי יום שבת
הוא, ואפי' ששמי יום שבת
ירמסו יום כל יום, ומנה ר'
אין לו שאין יתפרסם, ועשה
נב יום ביום ביום ששמי
וינכר ליה בקידושא
ואבדלתא. כלומר בו ביום
מקדש ומבדיל לעשות השם
בין זה היום לשאר השם
ימים, ואם מכיר סמיכ
היום שיצא, כל יום שמיני
מותר לעשות מלאכה כל
היום דלא מספקא ליה
דראי יום שבת לא יצא,
וכל יום ששמי לא יצא
הוא יום יצא, ואם כר'
לו שילא כתיב, עושה
יום שמיני יום שמיני
בלא ספק, אבל אי לא
ידע בבירור, חייבין לילמא
אודמת ליה שיהא נפק
עושה, חייב עיקר שבת,
ועלמא סמני שיהיה יום
שבת הוא עושה מלאכה
הרבה בשבתות הרבה, אינו
חייב אלא חטאת אחת
בכל שבת ושבת, ושמיני
ליה מרבית שמינתה
אח השבת, ומכר את
שבתו תשמורו, וששנת
היא ליבה בר אבהו
כשמיני, ולרב נחמן בר
יצחק כשמיני, זה סוכי
ושמרו ביי את השבת
שמירה אחת לשבתות
הרבה כגני השבת עיקר
שבת, את שבתו תשמורו
שמירה לכל שבת ושבת
כגון היודע עיקר שבת,
וזה סוכי ושמרו בני
ישראל את השבת שמירה
לכל שבת ושבת כגון
היודע עיקר שבת, את
שבתו תשמורו שמירה
אחת לשבתות הרבה כגון
(הודיע) (שמיתת) עיקר
שבתו היודע שיהא שבת
והודיע בה, ושנתה בשבעות
ועשה מלאכה, הרבה
בשבתות הרבה חייב על כל
מלאכה ומלאכה.

אם היה מכיר מקצת היום שיצא בו עושה מלאכה כל היום כולו פשיטא מהו דתימא כיון דשבת לא נפיק במעלי שבתא

שאל לפקוח נפש: בקדושא ואבדלתא. לזכרון בעלמא שיהא לו שם יום חלוק משאר ימים ולא
מקלה יום שילא בו. לא שזכר איהו יום שנתה היה אלא זכור שהיום יום שישני ליתא או רביעי ליתא או
ליתא עושה מלאכה כל יום ח' וכן לעולם ודאי זכור יום שילא בו וקיס ליה דשבעת לא ילא שהיה ציבור לא שנתה
כמעלי שבתא נמי לא נפיק. דלין דרך ללאה מפני כבוד השנתה ועל כן כל יום ח' וע' ליתא ליתא ליתא ליתא ליתא ליתא
מנה הני מיילי. שם מחלל בשבתות הרבה וחיוב אחת על כולן ויש מחללן וחיוב על כל שנתה: ליתא גרסין הא כילד ושמרו
בני ישראל את השבת שמירה אהם לכשפות הרבה ואם שנתה שמירה לכל שנתה ושפ"ט. דקרא קמא חדא שנת הוא
דחשיב משמע שאינו מקפיד אלא על האחת והכא כתיב את שנתה חלולה קפיד ולא מסרן אלא לתכניס להודיען מסכר
האי ששנת עיקר שנת דחדא שנתה היא והאי ששנתה חלולה קפיד עיקר שנתה דליכא לתכניס להודיען מסכר
ידיעה לתקן: איפכא מסכר. ושמרו בני ישראל את השבת שמירה אחת לשבתות הרבה: היודע שהוא שבת:
מוהיר אלא על שמירה אחת. ויין רב נחמן בר יצחק לא פליגי אלא במשמעותא מאי

אם היה מכיר מקצת היום שיצא בו עושה מלאכה כל היום כולו פשיטא מהו דתימא כיון דשבת לא נפיק במעלי שבתא

